

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Α Π Ο Φ Α Σ Η

199/2025

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 14.7.2025 και ώρα 11:00, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο, προεδρεύοντα, σε αναπλήρωση της προέδρου του ΕΣΡ Ευτέρπης Κουτζαμάνη-Δρίλια, η οποία είχε κώλυμα, και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Ευύχιο Παλλήκαρη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Πέτρο Τριανταφυλλίδη, Γεώργιο Βλαβιανό (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») και Ιωάννη Μιχελάκη. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Ελένη Χατζηνικολάου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο MEGA, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία ALTER EGO MEDIA AE, αναφορικά με διατάξεις περί: α) προστασίας ανηλίκων και σήμανσης εκπομπών και β) μετάδοσης σκηνών βίας, κατά τη μετάδοση των επεισοδίων της ελληνικής τηλεοπτικής σειράς συνεχείας με τίτλο «Η ΓΗ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ» την 30.6.2022, 19.9.2022 και 29.9.2022, μεταξύ ώρας 21.00 και 00.00. Η υπόθεση εξετάζεται ύστερα από τις με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 5583/30.9.2022, 5584/30.9.2022, 5587/30.9.2022, 5592/30.9.2022, 5600/30.9.2022, 4285/1.7.2022, 5621/3.10.2022, 5426/21.9.2022 και 5403/21.9.2022 καταγγελίες.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 161/16.5.2024, ο οποίος ανατέθηκε στη διοικητική υπάλληλο Αικατερίνη Κοντοπούλου και στην ειδική επιστήμονα - νομικό Όλγα Γαρουφαλιά. Η Διοικητική Υπάλληλος υπέβαλε την με αριθμό πρωτοκόλλου 1709/ΕΣ/8.11.2024 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και η Νομικός υπέβαλε την με αριθμό πρωτοκόλλου 650/ΕΣ/16.4.2025 νομική της εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον τηλεοπτικό σταθμό ως άνω εταιρείας, παρέστη η πληρεξούσια δικηγόρος της Σπυριδούλα Καλογήρου. Ερωτηθείσα από τον Αντιπρόεδρο η Δικηγόρος δήλωσε ότι γνωρίζει το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβε δε τον λόγο και ανέπτυξε τους ισχυρισμούς της. Ζήτησε στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να της παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 8.9.2025, ώρα 14.00, και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 4519/8.9.2025 υπόμνημά του.

Την 14.10.2025 και ώρα 11.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, πρόεδρο, Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Ευτύχιο Παλλήκαρη, Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Πέτρο Τριανταφυλλίδη, Γεώργιο Βλαβιανό (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») και Ιωάννη Μιχελάκη. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Ελένη Χατζηνικολάου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Ο Αντιπρόεδρος Ιωάννης Πολίτης ενημέρωσε αναλυτικά για την υπόθεση την απύουσα κατά την ακρόαση της 14.7.2025 Πρόεδρο του ΕΣΡ Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, αναγιγνώσκοντας τις με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 5583/30.9.2022, 5584/30.9.2022, 5587/30.9.2022, 5592/30.9.2022, 5600/30.9.2022, 4285/1.7.2022, 5621/3.10.2022, 5426/21.9.2022 και 5403/21.9.2022 καταγγελίες, την με αριθμό πρωτοκόλλου 1709/ΕΣ/8.11.2024 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών που συνέταξε η διοικητική υπάλληλος Αικατερίνη Κοντοπούλου, την με αριθμό πρωτοκόλλου 650/ΕΣ/16.4.2025 έγγραφη νομική εισήγηση που συνέταξε η ειδική επιστήμονας-νομικός Όλγα Γαρουφαλιά, το πρακτικό της συζήτησης στην Ολομέλεια και το σύνολο των λοιπών εγγράφων του φακέλου. Η Πρόεδρος Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια δήλωσε ότι ενημερώθηκε πλήρως ως προς τα ουσιώδη σημεία της συζητήσεως της 14.7.2025, κατά την οποία έλαβε χώρα η ακρόαση της υπόθεσης, και η δήλωσή της αυτή καταχωρίστηκε στα πρακτικά. Παρέστη επίσης και η ανωτέρω εισηγήτρια, η οποία ανέπτυξε το ζήτημα προφορικά και στη συνέχεια

αποχώρησε. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και μελέτησε το σύνολο των στοιχείων του φακέλου:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβάσεων.

2. Η υποχρέωση των τηλεοπτικών σταθμών προστασίας των ανηλίκων και σήμανσης των εκπομπών προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων:

i) 15 παρ. 2 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει: «Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης ... Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους ... έχει ως σκοπό ... το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας».

ii) 21 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει: «Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους».

iii) 2 παρ. 3 εδ. β του Ν. 4173/2013, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (που εφαρμόζεται και στην ιδιωτική τηλεόραση σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 α του Ν. 2328/1995), το οποίο ορίζει: «Οι οπτικοακουστικές υπηρεσίες που παρέχει η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. πρέπει να ανταποκρίνονται στην ποιοτική στάθμη που επιβάλλουν η κοινωνική της αποστολή και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας και να σέβονται ιδίως την αξία του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας».

iv) 3 παρ. 3 του Ν. 4173/2013, το οποίο ορίζει: «Οι ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε., καθώς και το περιεχόμενο των διαδικτυακών ιστοτόπων της, διέπονται από τις αρχές ... του σεβασμού της προσωπικότητας, της προστασίας της νεότητας και της παιδικής ηλικίας, ...»,

ν) 9 παρ. 1 και 3 του Κανονισμού 2/1991 ΕΣΡ, τα οποία προβλέπουν αντίστοιχα ότι «η παρουσίαση οποιασδήποτε μη ειδησεογραφικής εκπομπής πρέπει να σταθμίζει την αρνητική επιρροή που μπορεί η εκπομπή να ασκήσει στους ανηλίκους αν προβληθεί σε χρόνο που συνηθίζουν να παρακολουθούν ανήλικοι» και ότι «οι εκπομπές δεν πρέπει να περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ειδικότερα προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές άσκοπης βίας. Η διάταξη αυτή ισχύει και για τα προγράμματα που ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, εκτός αν εξασφαλίζεται με επιλογή της κατάλληλης ώρας εκπομπής ή με άλλα τεχνικής φύσεως μέσα ότι στην περιοχή μεταδόσεως οι ανήλικοι δεν παρακολουθούν κατά κανόνα τις εκπομπές αυτές».

vi) 9 παρ. 3 του Ν. 4779/2021, το οποίο ορίζει: «Όλα τα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων των επαναλήψεων, εκτός των διαφημιστικών μηνυμάτων, των μηνυμάτων τηλεπώλησης και των δελτίων ειδήσεων, κατατάσσονται σε κατηγορίες ανάλογα με τον βαθμό της δυσμενούς επίδρασης που μπορεί να έχει το περιεχόμενό τους στην προσωπικότητα και στη σωματική, ψυχική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων».

vii) 1 της ΥΑ 106/2019 το οποίο ορίζει: «Όλα τα τηλεοπτικά προγράμματα εκτός των διαφημιστικών μηνυμάτων (τηλεοπτικών διαφημίσεων) και των μηνυμάτων τηλεπώλησης, όπως αυτά ορίζονται στις περ. θ και ιβ του άρθρου 2 του π.δ. 109/2010 αντίστοιχα, κατατάσσονται σε πέντε (5) κατηγορίες ανάλογα με το βαθμό δυσμενούς επίδρασης που μπορεί να έχει το περιεχόμενό τους στην προσωπικότητα και στην εν γένει σωματική, ηθική, πνευματική και ψυχική ανάπτυξη των ανηλίκων (προσώπων ηλικίας έως 18 ετών)».

viii) 2 της ΥΑ 106/2019 το οποίο ορίζει: «Η επιλογή της προσήκουσας σήμανσης ενός προγράμματος αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη δυνατότητα άσκησης του γονικού ελέγχου. Βασικό κριτήριο για την επιλογή της προσήκουσας σήμανσης αποτελεί η ύπαρξη αντιστοιχίας μεταξύ περιεχομένου προγράμματος και ώρας μετάδοσης του, σε συνδυασμό με την πιθανή παρακολούθηση αυτού από ανηλίκους».

ix) 4 παρ. 2 της ΥΑ 106/2019, το οποίο ορίζει: «Για την πληρέστερη προστασία των ανηλίκων τηλεθεατών προβλέπεται και ειδική λεκτική σήμανση προσδιορισμού του περιεχομένου των προγραμμάτων, ανάλογα με την βλάβη που αυτό μπορεί να προκαλέσει στους ανηλίκους (λ.χ. σκηνές βίας, σεξουαλικές σκηνές, χρήση ουσιών

και σκηνές απρεπούς εκφοράς λόγου). Η λεκτική σήμανση εμφανίζεται κάτω από το οπτικό σύμβολο κατάταξης των τηλεοπτικών προγραμμάτων». Σύμφωνα με τον Πίνακα VIII η ειδική σήμανση προσδιορισμού του περιεχομένου των τηλεοπτικών προγραμμάτων από 12 ετών και άνω είναι η εξής: Βία – Το πρόγραμμα περιέχει σκηνές βίας, Σεξ - Το πρόγραμμα περιέχει σεξουαλικές σκηνές, Χρήση ουσιών - Το πρόγραμμα περιέχει σκηνές χρήσης ναρκωτικών και άλλων εξαρτησιογόνων ουσιών και Ακατάλληλη φρασεολογία - Το πρόγραμμα περιέχει απρεπή εκφορά λόγου.

Κατά την έναρξη του προγράμματος και μετά από κάθε διακοπή του εμφανίζονται στην οθόνη τα λεκτικά σήματα προσδιορισμού του περιεχομένου του προγράμματος και η επεξήγησή τους. Τα λεκτικά σήματα δηλαδή οι λέξεις βία, σεξ, χρήση ουσιών και ακατάλληλη φρασεολογία αναλόγως του περιεχομένου του προγράμματος, εμφανίζονται στην οθόνη κάτω από το οπτικό σύμβολο κατάταξης των προγραμμάτων για τριάντα (30΄΄) δευτερόλεπτα στην αρχή της μετάδοσης του προγράμματος και μετά από κάθε διακοπή του.

χ) 4 Πίνακας IV της ΥΑ 106/2019, το οποίο ορίζει: «Η επιτρεπόμενη ώρα μετάδοσης προγραμμάτων με σήμανση 8 εναπόκειται στην ευχέρεια του παρόχου υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, αρκεί να μη μεταδίδεται σε ζώνη παιδικού προγράμματος, καθώς και τριάντα (30) λεπτά πριν και μετά τη ζώνη αυτή.... Η ζώνη παιδικού προγράμματος καθορίζεται από τον πάροχο υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων και προσδιορίζεται από τους εξής δύο παράγοντες: α) την ώρα και ημέρα που οι πάροχοι υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων συνηθίζουν να προβάλλουν παιδικά προγράμματα που απευθύνονται σε ανηλίκους και β) την ώρα και ημέρα που οι ανήλικοι είναι πιθανό να παρακολουθούν τηλεόραση», άρθρο 5 παρ. 3 της ΥΑ 106/2019, το οποίο ορίζει: «Στις σειρές συνεχείας, η κατάταξη και η αντίστοιχη σήμανση μπορεί να είναι διαφορετική για κάθε, αυτοτελές ή μη μεταδιδόμενο πρόγραμμα των σειρών αυτών»,

χι) 5 παρ. 3 της ΥΑ 106/2019, το οποίο ορίζει: «Στις σειρές συνεχείας, η κατάταξη και η αντίστοιχη σήμανση μπορεί να είναι διαφορετική για κάθε, αυτοτελές ή μη μεταδιδόμενο πρόγραμμα των σειρών αυτών».

3. Η προστασία της παιδικής ηλικίας έχει αναχθεί σε αντικείμενο ιδιαίτερης μέριμνας του συντακτικού νομοθέτη, ο οποίος με το άρθρο 21 την έθεσε «υπό την προστασία του κράτους» (παρ. 1), το οποίο σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις υποχρεούται να λαμβάνει «ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας (παρ. 4)». Οι διατάξεις που

αφορούν την προστασία της παιδικής ηλικίας είναι αναγκαστικού δικαίου (ΣτΕ 2572/2015, δημόσιας τάξης κατά την έννοια του άρθρου 3 του Αστικού Κώδικα σύμφωνα με το οποίο «Η ιδιωτική βούληση δεν μπορεί να αποκλείσει την εφαρμογή κανόνων δημόσιας τάξης»).

4. Η θέσπιση από τον Εθνικό νομοθέτη ειδικών ρυθμίσεων για τα ανήλικα πρόσωπα έχει ως προφανή βάση το δεδομένο της κοινής πείρας ότι αυτά αποτελούν μια ευάλωτη και ευαίσθητη κοινωνική ομάδα που λόγω της συναισθηματικής και ψυχικής ανωριμότητάς τους, της έλλειψης εμπειριών και της μη ανεπτυγμένης κρίσης, είναι περισσότερο επιρρεπή σε άκριτη υιοθέτηση και μίμηση αλλότριων συμπεριφορών, ιδίως συμπεριφορών που προβάλλονται από τηλεοράσεως και εκλαμβάνονται (από τους ανήλικους) ως κανονικές και συνήθειες (πρβλ. και ΣτΕ 3634/2015).

5. Η παράβαση των διατάξεων περί προστασίας ανηλίκων δεν στοιχειοθετείται μόνο με την προβολή πορνογραφικών σκηνών ή σκηνών άσκοπης βίας, ο δε κίνδυνος προκλήσεως βλάβης στους ανηλίκους είναι δυνατόν να προκύπτει από το όλο περιεχόμενο της εκπομπής (ΣτΕ 495/2015).

6. Το ΕΣΡ είναι αρμόδιο για τον έλεγχο της προσήκουσας σήμανσης των τηλεοπτικών εκπομπών, εν όψει του περιεχομένου τους, σε αρνητική δε περίπτωση επιβάλλει στους τηλεοπτικούς σταθμούς τις προβλεπόμενες από το νόμο διοικητικές κυρώσεις (πρβλ. ΣτΕ 4000/2013).

7. Το ΕΣΡ υποχρεούται να διασφαλίζει την προστασία των ανηλίκων και των νέων από το περιεχόμενο του μεταδιδόμενου ραδιοτηλεοπτικού προγράμματος που ενδέχεται να είναι επιβλαβές για την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και μεταδίδεται ώρα που είναι πιθανή η παρακολούθησή του από αυτούς και είναι αρμόδιο για τον έλεγχο της προσήκουσας σήμανσης των τηλεοπτικών εκπομπών, εν όψει του περιεχομένου τους, σε αρνητική δε περίπτωση επιβάλλει στους τηλεοπτικούς σταθμούς τις προβλεπόμενες από το νόμο διοικητικές κυρώσεις (πρβλ. ΣτΕ 4000/2013. Βλ. και ΣτΕ 4054/2008, ΣτΕ 3412/2011, 363/2015, 2015/2017, 2016/2017, 2013/2017)

8. Η χρήση κατάλληλης σήμανσης προειδοποιεί καταλλήλως τους έχοντες τη γονική μέριμνα για την ενδεχόμενη αρνητική επίδραση από την παρακολούθηση του προγράμματος στους ανηλίκους τηλεθεατές, ώστε να ασκήσουν την κατά την κρίση τους προσήκουσα επίβλεψη (ΣτΕ 681/2022), ενώ αντίθετα η μη ορθή σήμανση μίας εκπομπής εμποδίζει τους γονείς να αποκλείσουν την παρακολούθησή της από τα

ανήλικα παιδιά τους (πρβλ. ΣτΕ 1399/2019 και ΣτΕ 3345/2014). Ως εκ τούτου, έχει κριθεί από το ΣτΕ ότι η προβολή εκπομπής σε ώρα κατά την οποία οι ανήλικοι συνήθως παρακολουθούν τηλεόραση με αναντίστοιχη σε σχέση με το περιεχόμενό της σήμανσης δεν εξασφαλίζει επαρκώς την προστασία τους (ΣτΕ 711/2015).

9. Κρίθηκε από το ΣτΕ ότι υπήρξε αναντιστοιχία μεταξύ της σήμανσης και του περιεχομένου εκπομπής και της ώρας μετάδοσής της, δεδομένου ότι ήταν πιθανή η παρακολούθησή της από ανηλίκους, το δε περιεχόμενό της εκπομπής δεν άρμοζε σε εκπομπή που απευθυνόταν σε αόριστο αριθμό ατόμων μέσω της τηλεόρασης που ασκεί άμεση επίδραση στους τηλεθεατές, ειδικά όταν αυτοί είναι μικρής ηλικίας (ανήλικοι) και επηρεάζονται εύκολα από τα μηνύματα που δέχονται λόγω έλλειψης ωριμότητας και κριτικής σκέψης (ΣτΕ 1005/2023). Επιπρόσθετα, η προβολή από εκπομπές συγκεκριμένων προτύπων εμφάνισης και συμπεριφοράς, μπορεί ενόψει του έντονου επιδραστικού χαρακτήρα του μέσου προβολής, να ασκήσει ιδιαίτερη επιρροή στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των ανηλίκων και μάλιστα εκείνων που βρίσκονται στο ευαίσθητο στάδιο πνευματικής και συναισθηματικής ωρίμανσης της προεφηβικής και εφηβικής ηλικίας (πρβλ. ΣτΕ 681/2022). Όταν μία εκπομπή μεταδίδεται σε χρονικό διάστημα στο οποίο εν δυνάμει τηλεθεατές του τηλεοπτικού προγράμματος είναι ως επί το πλείστον, κατά το συνήθως συμβαίνον, νεαρά και ανήλικα άτομα, που αποτελούν ευάλωτη στον επηρεασμό και επιρρεπή στον μιμητισμό κοινωνική ομάδα, ελλοχεύει ο κίνδυνος εξοικείωσής τους με τις περιγραφόμενες στην εκπομπή πράξεις, ενώ δεν μπορεί να αποκλεισθεί η συμπτωματική παρακολούθηση της εκπομπής από ανήλικα άτομα (Βλ. σχετικά ΣτΕ 509/2018).

10. Η μετάδοση σκηνών βίας από ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές επιτρέπεται υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις που τίθενται στις διατάξεις των άρθρων:

ι) 10 παρ. 1 του Κανονισμού 2/1991 του ΕΣΡ, το οποίο ορίζει: «Σκηνές βίας δικαιολογούνται μόνο εάν και στο μέτρο που είναι αναγκαία συστατικά μέρη της δραματικής ή ενημερωτικής εκπομπής στην οποία ανήκουν. Δεν επιτρέπονται όταν παρεμβάλλονται κυρίως για να δημιουργήσουν έξαψη στον τηλεθεατή ή ακροατή».

ιι) 10 παρ. 3 εδ. β του Κανονισμού 2/1991 του ΕΣΡ, το οποίο ορίζει: «Η παρουσίαση σκηνών οποιουδήποτε άλλου συνδυασμού σεξουαλικών και βίαιων σκηνών επιτρέπεται μόνο στο ελάχιστο μέτρο που αυτό είναι απολύτως απαραίτητο για δραματικούς ή εκπαιδευτικούς λόγους».

11. Το άρθρο 14 παρ. 3 περ. 5 α του Ν. 4339/2015 ορίζει: «Οι πάροχοι περιεχομένου υποχρεούνται να τηρούν τις γενικές αρχές ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων και να συμμορφώνονται προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου, του άρθρου 3 του ν. 2328/1995 ... και τους ισχύοντες κώδικες δημοσιογραφικής δεοντολογίας, δεοντολογίας προγραμμάτων και διαφημίσεων, καθώς και κάθε άλλης διάταξης της κείμενης ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας».

12. Το άρθρο 16 παρ. 1 του Συντάγματος κατοχυρώνει την ελευθερία της τέχνης, η οποία καλύπτει κάθε καλλιτεχνική δημιουργία. Όταν, όμως, μία καλλιτεχνική δημιουργία, όπως ένα οπτικοακουστικό έργο, όπως εν προκειμένω, προβάλλεται από την τηλεόραση εφαρμόζεται σ' αυτή και το άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος (ΣτΕ 146/2017). Στις περιπτώσεις αυτές εξακολουθεί μεν να ισχύει η ελευθερία της καλλιτεχνικής δημιουργίας, η οποία όμως δεν είναι ανεπιφύλακτη, αλλά υπόκειται στους περιορισμούς του άρθρου 15 παρ. 2, το οποίο θέτει τα πλαίσια της λειτουργίας της ραδιοτηλεόρασης που υπόκειται σε κρατικό έλεγχο (τον οποίο ασκεί το ΕΣΡ) (ΣτΕ 3203/2014, 1667/2015, 1176/2015). Ένας από τους περιορισμούς του άρθρου 15 παρ. 2 είναι και ο σεβασμός της παιδικής ηλικίας και της νεότητας. Συνεπώς, και τα εξεταζόμενα επεισόδια που μεταδόθηκαν από την τηλεόραση έπρεπε να τηρήσουν τα όρια που επιβάλλει η ανάγκη προστασίας της παιδικής ηλικίας και της νεότητας δυνάμει του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος.

13. Το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 2863/2000 ορίζει: «Το ΕΣΡ ασκεί τον προβλεπόμενο στο Σύνταγμα άμεσο έλεγχο του Κράτους στον τομέα της παροχής ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών κάθε είδους με την έκδοση εκτελεστών ατομικών διοικητικών πράξεων ... και επιβάλλει τις διοικητικές κυρώσεις και μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 4 παρ. 1 του Ν. 2328/1995, όπως ισχύει και 12 και 15 παρ. 3 του Ν. 2644/1998».

14. Η βαρύτητα της παραβάσεως ως νόμιμο κριτήριο επιλογής της επιβλητέας διοικητικής κύρωσης κατά το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 2328/1995, όπως ισχύει, προσδιορίζεται όχι μόνο από το περιεχόμενο της παραβάσεως αυτό καθ'εαυτό, αλλά και από τον ενδεχομένως εξακολουθητικό χαρακτήρα της (ΣτΕ 3017/2012).

II. Πραγματικό μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου και την παρακολούθηση της επίμαχης ροής προγράμματος προκύπτουν τα εξής:

Α. Ως προς τη σήμανση των επεισοδίων και την προστασία ανηλίκων αναφέρονται τα εξής:

1) Στο επεισόδιο της 30.6.2022 μεταδόθηκαν οι εξής σκηνές: α) με σήμανση 8 σκηνή διπλής απόπειρας βιασμού μίας γυναίκας, σκηνή δολοφονίας ενός άνδρα από την γυναίκα αυτή με μαχαίρι το οποίο η γυναίκα έβαλε δύο φορές στην κοιλιά του άνδρα και σκηνή του άνδρα να κείται αιμόφυρτος στο πάτωμα (22.53.57 – 22.56.29) και β) με σήμανση 12 σκηνή στην οποία δύο γυναίκες τύλιξαν με μουσαμά το πτώμα του άνδρα και το μετέφεραν στο ύπαιθρο για να το εγκαταλείψουν εκεί (22.57.06 – 23.01.12) και σκηνή μίας εξ επαφής δολοφονίας μίας γυναίκας από έναν μασκοφόρο που η γυναίκα σωριάζεται αιμόφυρτη (23.45.35 – 23.46.08).

2) Στο επεισόδιο της 19.9.2022 μεταδόθηκαν με σήμανση 12 οι εξής σκηνές: α) σκηνή που ένας άνδρας με μάσκα που βρισκόταν πάνω σε μηχανή πυροβολεί και σκοτώνει μία γυναίκα με πυροβόλο όπλο και στη συνέχεια φορτώνει μαζί με τους συνεργούς του το πτώμα σε ένα αυτοκίνητο, απάγουν έναν αυτόπτη μάρτυρα (21.02.40 – 21.03.58) και πετούν το πτώμα τυλιγμένο σε λευκό σεντόνι στην θάλασσα (21.18.39 – 21.19.26), β) η ίδια σκηνή του μαχαιρώματος ενός άνδρα από μία γυναίκα που είχε μεταδοθεί και στο επεισόδιο της 30.6.2022 (22.21.28 – 22.23.02), γ) σκηνή ενός πτώματος σε προχωρημένη σήψη με κοντινά πλάνα στα πρησμένα από την αποσύνθεση μέλη του, τα οποία κατέτρωγαν ζώδια (23.15.57 – 23.17.33), δ) σκηνή με τη δολοφονία μίας κοπέλας, η οποία βρισκόταν ξαπλωμένη σε ένα κρεβάτι με εσώρουχα, δεμένη με χειροπέδες και με κλειστά τα μάτια με ύφασμα, την οποία μαχαιρώνει στον λαιμό ένας άνδρας και πετάγονται αίματα και η σκηνή ολοκληρώνεται με την κοπέλα να ψυχορραγεί και να βγαίνει αίμα από το στόμα της (23.19.20 – 23.22.20).

3) Στο επεισόδιο της 29.9.2022 μεταδόθηκε με σήμανση 12 σκηνή με τη δολοφονία μίας κοπέλας που βρισκόταν ξαπλωμένη σε ένα κρεβάτι με εσώρουχα, δεμένη με χειροπέδες και με κλειστά τα μάτια με ύφασμα, την οποία μαχαιρώνει στον λαιμό ένας άνδρας και πετάγονται αίματα και η σκηνή ολοκληρώνεται με την κοπέλα να ψυχορραγεί και να βγαίνει αίμα από το στόμα της (22.15.04 – 22.18.08).

Β. Ως προς τη μετάδοση σκηνών βίας αναφέρονται τα εξής:

Μεταδόθηκε σκηνή της δολοφονίας με μαχαίρι μίας γυναίκας που βρισκόταν ξαπλωμένη σε ένα κρεβάτι φορώντας εσώρουχα, δεμένη με χειροπέδες και με τα μάτια κλειστά με ύφασμα, από έναν άνδρα πλαίσιο της δράσης ενός δολοφόνου συνοδών κυριών και παραγωγού σναφ βίντεο δύο φορές: α) στο επεισόδιο της 19.9.2022 μεταξύ 23:19:20 και 23:22:20 και β) στο επεισόδιο της 29.9.2022 μεταξύ 22:15:04 και 22:18:08.

III. Υπαγωγή

Α. Σήμανση επεισοδίων και προστασία ανηλίκων

Η εναλλαγή της σήμανσης που διαπιστώθηκε στο επεισόδιο της 30.6.2022 από την δεύτερη κατηγορία (κατάλληλο για άνω των οκτώ ετών) στην τρίτη κατηγορία (κατάλληλο για άνω των δώδεκα ετών) σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης στο υπόμνημά της οφειλόταν σε «τεχνικό πρόβλημα της κονσόλας» και αποτελούσε μεμονωμένο περιστατικό, για αυτό και θεωρείται δικαιολογημένη.

Ενόψει των ανωτέρω πραγματικών περιστατικών κρίνεται ότι η σήμανση της 3ης κατηγορίας «12» των επίμαχων τριών επεισοδίων δεν ήταν η προσήκουσα, διότι δεν υπήρχε αντιστοιχία μεταξύ περιεχομένου και ώρας μετάδοσής του σε συνδυασμό με την πιθανή παρακολούθηση του προγράμματος από ανηλίκους. Ειδικότερα, τα εξεταζόμενα τρία επεισόδια περιείχαν πολλές σκηνές ακραίας βίας (δύο δολοφονίες με μαχαίρι, δύο δολοφονίες με όπλο, μία απόπειρα βιασμού, πτώμα σε σήψη, πτώμα σε σακούλα που πετάχτηκε στην θάλασσα, πτώμα σε μουσαμά που εγκαταλείφθηκε στο ύπαιθρο), με αποτέλεσμα το περιεχόμενό τους να μην αντιστοιχεί στην επιλεγείσα από τον σταθμό σήμανση και να μην είναι κατάλληλο για την παρακολούθησή του από ανηλίκους. Εξάλλου, ο σταθμός στο πλαίσιο εξασφάλισης της προστασίας των ανηλίκων μπορούσε δυνάμει του άρθρου 5 παρ. 3 της ΥΑ 106/2019 να επιλέξει για τα συγκεκριμένα τρία μη αυτοτελή επεισόδια της εν λόγω τηλεοπτικής σειράς διαφορετική σήμανση (και όχι αυτή της 3ης κατηγορίας «12»), πιο αυστηρή, ώστε αφενός αυτά να είχαν μεταδοθεί αργότερα, και αφετέρου να

υπήρχε η σωστή ενημέρωση των γονιών για να μπορέσουν να ασκήσουν τον γονικό έλεγχο και να αποφασίσουν αν το πρόγραμμα ήταν κατάλληλο για την παρακολούθησή του από ανηλίκους και να έχουν την δυνατότητα να απομακρύνουν τους ανηλίκους από την τηλεόραση.

Επιπρόσθετα και στα τρία εξεταζόμενα επεισόδια δεν υπήρχε εμφάνιση της ειδικής λεκτικής σήμανσης προσδιορισμού περιεχομένου (βία εν προκειμένω), ούτε η επεξήγηση αυτής («το πρόγραμμα περιέχει σκηνές βίας») στην αρχή της μετάδοσης των επεισοδίων και μετά από κάθε διακοπή τους για τη μετάδοση διαφημίσεων, η οποία είναι υποχρεωτική για τα προγράμματα που είναι κατάλληλα για άτομα άνω των 12 ετών.

Δυνάμει όλων των ανωτέρω, η Ολομέλεια κρίνει ομόφωνα ότι το περιεχόμενο των τριών εξεταζόμενων επεισοδίων, κατά τη διάρκεια των οποίων μεταδόθηκαν οι προαναφερθείσες σκηνές, δεν αντιστοιχούσε στην σήμανση της 3ης κατηγορίας (κατάλληλο για άνω των δώδεκα ετών) που είχε επιλεγεί από τον σταθμό και ήταν δυνατόν α) να προκαλέσει βλάβη στους ανηλίκους που πιθανόν το παρακολούθησαν, λόγω της ακραίας βίας που χαρακτήριζε τα εκτυλιχθέντα γεγονότα και την ένταση και έκταση αυτών, β) να τους οδηγήσει σε μίμηση συγκεκριμένων συμπεριφορών ή πράξεων, επειδή δεν έχουν ακόμα αναπτύξει αντιστάσεις και κρίση και επηρεάζονται πολύ από τα ερεθίσματα που δέχονται γύρω τους και από τα μηνύματα που λαμβάνουν, ειδικά από ένα μέσο όπως η τηλεόραση που λόγω της δύναμης της εικόνας ασκεί μεγάλη επίδραση στους τηλεθεατές και γ) να τους εξοικειώσει με δραστηριότητες που ενέχουν κίνδυνο για την υγεία (άσκηση βίας κατά τρίτων).

Δυνάμει όλων των ανωτέρω, κρίνεται ότι συντελέστηκε παράβαση των διατάξεων περί σήμανσης εκπομπών και προστασίας ανηλίκων, δεδομένου ότι η εξοικείωση των ανηλίκων τηλεθεατών με τις ανωτέρω συμπεριφορές ήταν δυνατόν να έχει δυσμενή επίδραση στην πνευματική, σωματική και ηθική ανάπτυξη αυτών.

Ως εκ τούτου, η Ολομέλεια κρίνει ομόφωνα ότι η εγκαλουμένη παραβίασε κατ'εξακολούθηση κατά τη μετάδοση των επεισοδίων της σειράς Η ΓΗ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ της 30.6.2022, 19.9.2022 και 29.9.2022 τις διατάξεις περί προστασίας ανηλίκων και

σήμανσης εκπομπών και πρέπει να της επιβληθεί διοικητική κύρωση και δη εκείνη του προστίμου.

Με βάση δε τη βαρύτητα της παραβάσεως, το κοινώς γνωστό μερίδιο τηλεθεάσεως του συγκεκριμένου τηλεοπτικού σταθμού (όπως προκύπτει από τα τηρούμενα στο ΕΣΡ στοιχεία), τον εξακολουθητικό χαρακτήρα της παραβίασης και την εθνική εμβέλεια του εν λόγω σταθμού, κρίνεται ομόφωνα ότι το επιβλητέο πρόστιμο είναι εκείνο των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ για την παραβίαση των διατάξεων περί προστασίας ανηλίκων και σήμανσης εκπομπών.

B. Μετάδοση σκηνών βίας

Η ανωτέρω περιγραφείσα σκηνή βίας που προβλήθηκε στα δύο ελεγχόμενα επεισόδια κρίνεται ότι εξυπηρετούσε απολύτως δραματικούς σκοπούς της τηλεοπτικής σειράς και αποτελούσε συστατικό μέρος αυτής, για αυτό και ήταν απαραίτητη, και άρα δικαιολογημένη, η μετάδοσή της από τον σταθμό για δραματικούς λόγους.

Ως εκ τούτου, η Ολομέλεια κρίνει ομόφωνα ότι η εγκαλουμένη δεν παραβίασε τις διατάξεις περί μετάδοσης σκηνών βίας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ Η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Απαλλάσσει ομόφωνα την εγκαλουμένη από την τέλεση του αδικήματος περί μετάδοσης σκηνών βίας, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Δέχεται ομοφώνως ότι η εγκαλουμένη παραβίασε τη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία ως προς την προστασία ανηλίκων και την σήμανση εκπομπών, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει ομόφωνα στην εταιρεία με την επωνυμία «ALTER EGO MEDIA ΑΕ», ιδιοκτήτρια του τηλεοπτικού σταθμού «MEGA», τη διοικητική κύρωση του προστίμου των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ για την παραβίαση των διατάξεων περί προστασίας ανηλίκων και σήμανσης εκπομπών.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστική κατά:

1. Της εταιρείας ALTER EGO MEDIA ΑΕ, που εδρεύει στην Καλλιθέα Αττικής, στην Λεωφόρο Συγγρού 340, με ΑΦΜ 800745939, Δ.Ο.Υ. ΚΕΦΟΔΕ ΑΤΤΙΚΗΣ.
2. Του Ιωάννη Βρέντζου του, κατοίκου,, με ΑΦΜ, Δ.Ο.Υ., ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 14^η Οκτωβρίου 2025 και δημοσιεύτηκε την 16^η Ιουνίου 2026.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΥΤΕΡΙΠΗ ΚΟΥΤΖΑΜΑΝΗ – ΔΡΙΛΙΑ

ΕΛΕΝΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ